

Hvordan få til uteskole med kvalitet i den norske skole i dag?
Tove Anita Fiskum, 13. april 2021

 NORD
universitet

www.nord.no

1

Felles forståelse for hva uteskole er:

Uteskole er en arbeidsmåte hvor man flytter deler av skolehverdagen ut i nærmiljøet. Uteskole innebærer dermed regelmessig aktivitet utenfor klasserommet. Arbeidsmåten gir elevene anledning til å ta alle sansene i bruk slik at de får personlige og konkrete erfaringer i møte med virkeligheten. Arbeidsmåten gir rom for faglige aktiviteter, spontan utfoldelse og lek, nysgjerrig søken, fantasi, opplevelse og sosialt samvær. (Jordet, 1998, s.124)

Uteskole kan sees på som en alternativ og komplementerende arbeidsmåte i skolen, som imøtekommer barns natur (Fiskum, 2015). Uteskole er dermed ikke noe vi skal gjøre hele tiden, men som noe som komplementerer andre undervisningsformer og arenaer.

 NORD
universitet

www.nord.no

2

Noen bevisste valg:

- Sted
- Bruk av området/stedsbasert læring
- Omfang; tidsbruk hver gang, hyppighet
- Tidspunkt på dagen/uka
- Hvilke utfordringer må vi være i forkant på
- Forberedelser (hva og hvor mye)
- Grad av integrering med det som skjer i klasserommet
- Grad av lærerstyring versus elevstyrt aktivitet
- Mål for uteskoleøktene
- Innhold

 NORD
universitet

www.nord.no

3

STED

(Andersen & Fiskum, 2014; Jordet, 1998, 2010)

Leirmodellen: Et fast uteskoleområde. Benyttes ofte for yngre elever.

Nærmiljømodellen: Klassen oppsøker relevante miljø i nærmiljøet. Områdene som besøkes er relevante for de læringsmåla man har.

www.nord.no

4

Stedsbasert læring eller et sted for å lære?

Bilde: Trygve Skarshøg og Torv Arvola Fiskum

Bilde: Hauken Håberg

- Fordelen med stedsbasert læring: konkret og realistisk undervisning
- Når uteområdet blir et sted for å lære, kan vi også ha fordeler: Nye rammer, grønt og naturlig miljø (Beames, Higgins and Nicol, 2011, Beames and Ross, 2010, Fiskum and Jacobsen, 2012, Fiskum, 2015).

www.nord.no

5

Graden av stedsbasert og bruken av området som et sted for å lære, kan variere

www.nord.no

6

ORGANISERING OG OMFANG
 Jevnlig som en innarbeidet praksis, eller kun sporadisk
 Hele eller halve dager eller kun for et konkret undervisningsopplegg

Modeller (Andersen & Fiskum, 2014)
Jevnlig uteskole: Leirmodell eller Nærmiljømodell
Feltarbeid: Har et klart faglig mål. Man skal ut for å studere fenomener og prosesser i virkeligheten
Ekskursjon: Er gjerne mer lærerstyrt enn feltarbeid.
Leirskole: Et lengre opplegg som inkluderer overnatting.

 www.nord.no

7

Rammeskifte

- Hvilke forventninger og rammer ligger i klasserommets «vegger»?
- Hvilke forventninger og rammer kan oppstå ute?
- Oppstår nye roller og muligheter?
- Påvirker det opplevelsen av måling, at de må svare riktig osv.

• (Fiskum, 2014, 2015, 2017; Fiskum & Jacobsen, 2012; Myhre & Fiskum, 2020)

 www.nord.no

8

Tidspunkt på dagen/tid til lek
 (Fiskum, 2017)
 Avhenger blant annet av hva som trengs av forberedelser på forhånd.
 Fordel med å starte ute med de minste: De kan møte ferdig påkledd. Det blir roligere inne etterpå.
 Avhenger av nok voksne når man skal ut i natur med de yngste, og faktoren med voksne som skal inn og ut av klassen.
 Varierte erfaringer om man skal starte eller avslutte med lek.

 www.nord.no

9

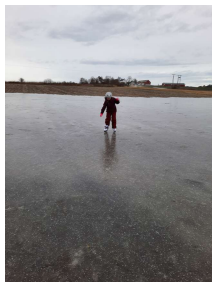

Hvilke utfordringer må vi være i forkant på?

(Fiskum, 2017):

- Holdninger til kolleger, foreldre, ledelse mm.
- Finne et egnet område innen passe gå-avstand.
- Elever som ikke er vant til å være ute. Elever som ikke er godt kledd eller har nødvendig utstyr. Elevenes fysiske form og motoriske begrensninger.

www.nord.no

10

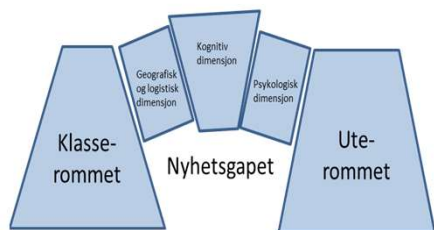

Fra boka Uteskoledidaktikk side 33.

www.nord.no

11

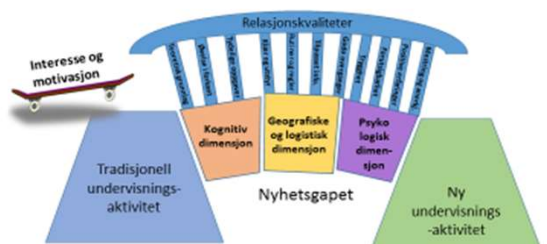

Fra boka Den engasjerte eleven: Undrende, utforskende og aktiviserende undervisning i skolen, side 54, kap 3 (Fiskum, Thorshaug og Husby, 2018)

12

Med støtte over nyhetsgapet

(Fiskum et al., 2018):

Kognitiv dimensjon:	Teoretisk grunnlag
	Øvelse i forkant
	Tydelige oppgaver
Geografisk og logistisk dimensjon:	Tilpasset informasjon
	Rutiner og regler
	Klær og utstyr
	Gode overganger
Psykologisk dimensjon:	Gode overganger
	Mestring og anerkjennelse
	Positive erfaringer
	Trygghet
	Forutsigbarhet

 www.nord.no

13

Frustrasjoner som kan forstyrre undervisningen ute

Hva fører til frustrasjon og/eller utmattelse:

- Negative erfaringer og assosiasjoner
- Usikkerhet
- Redsel
- Manglende mestring
- Ikke dekket fysiologiske behov
- Det sosiale samspillet blir uforutsigbart
- Blir fysisk sliten
- Nye roller

Det som kan gjøre det lettere å være med på undervisning ute:

- Muligheten til mestring
- Nye roller
- Muligheten til mer bevegelse
- Interesse
- Relasjoner, spesielt mellom lærer og elev.
- Positive erfaringer og assosiasjoner

 www.nord.no

14

En tilnærming til å redusere ulike typer frykt

Trygghet

Avgrensning: Erfaring

Respekt for det du frykter

Avgrensning: Kunnskap

Frykt for en konkret del av naturen

Avgrensning: Hva er du redd for

Frykt for å være i naturen

Fra uteskoledidaktikk side 234, (Skaugen, 2014)

 www.nord.no

15

Grad av integrering med det som skjer i klasserommet

Forarbeid-uteaktiviteter-etterarbeid (Husby & Fiskum, 2014b)
 Evt. Uteaktivitet-etterarbeid (Fiskum & Jacobsen, 2012)
 -Hjelpe elevene å se koblinga mellom det konkrete og det abstrakte

NORD universitet www.nord.no

16

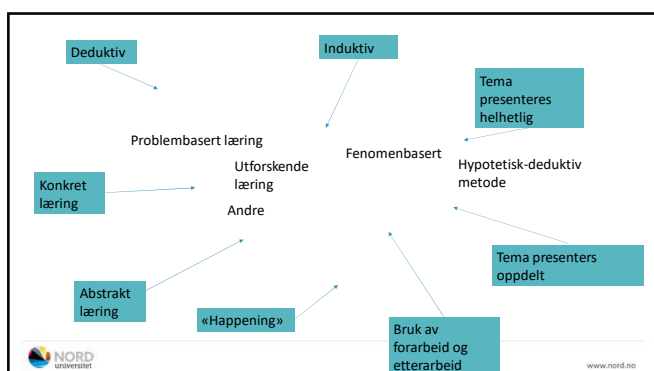

17

Mål for dagene med uteskole

Noe å ta stilling til:
 Faglige utvikling eller utvikling av personlige egenskaper
 Helhetlig læring eller deler
 Individ eller gruppe

Umiddelbare mål eller på sikt
 Vektlegging av uformell læring

NORD universitet www.nord.no

18

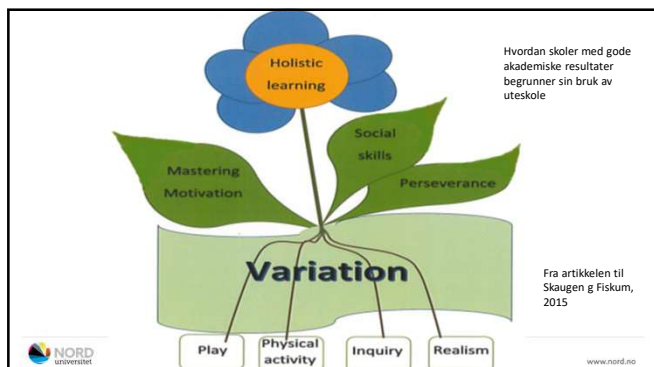

19

Diskuter:

- 1: Hvilke faktorer er det som hindrer oss eller begrenser våre muligheter til å lykkes med uteskole?
Hvordan kan vi håndtere disse utfordringene?
- 2: Hvordan bruker vi lek, uformell læring og områdets egenskaper i uteskolen?
- 3: Hvordan kan dere jobbe videre med å utvikle uteskoleoppleggene på din skole?

NORD universitet www.nord.no

20

Referanser:

Andersen, H. P., & Fiskum, T. A. (2014). Hva er uteskole? -Noen begrepsavklaringer. In T. A. Fiskum & J. A. Husby (Eds.), *Uteskoledidaktikk: ta fagene med ut*. Cappelen Damm akademisk, 2014.

Beames, S., Higgins, P., & Nicol, R. (2011). *Learning outside the Classroom: Theory and Guidelines for Practice*. Routledge, Taylor & Francis Group. <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=eric&AN=ED523091&site=ehost-live>
<http://www.routledge.com/books/details/9780415893626>

Fiskum, T. A. (2014). Uteområdet til inspirasjon og motivasjon for allsidig aktivitet. In T. A. Fiskum & J. A. Husby (Eds.), *Uteskoledidaktikk: ta fagene med ut*. Cappelen Damm akademisk, 2014.

Fiskum, T. A. (2015). *Outdoor education as an alternative and complementary pedagogy : acknowledging the nature of children* Norwegian University of Science and Technology, Faculty of Social Sciences and Technology Management, Department of Social Work and Health Science, Trondheim.

Fiskum, T. A. (2017). Muligheter og utfordringer med uteskole på barnetrinnet [Possibilities and challenges with outdoor education in the primary school]. In K. M. Lyngnes & M. Rismark (Eds.), *Didaktisk praksis, 1-7. trinn* (pp. 197-214). Gyldendal akademisk.

NORD universitet www.nord.no

21

Fiskum, T. A., Thorshaug, A., & Husby, J. A. (2018). Eleven i fokus. In T. A. Fiskum, D. Gulaker, & H. P. Andersen (Eds.), *Den engasjerte eleven. Undrende, utforskende og aktiviserende undervisning i skolen* (Vol. 45-67). Cappelen Damm Akademisk.

Husby, J. A., & Fiskum, T. A. (2014a). Læringens mange dimensjoner. In T. A. Fiskum & J. A. Husby (Eds.), *Uteskoledidaktikk: ta fagene med ut*. Cappelen Damm akademisk, 2014.

Husby, J. A., & Fiskum, T. A. (2014b). Undervisningsmetoder ute og inne - den gode sammenhengen. In T. A. Fiskum & J. A. Husby (Eds.), *Uteskoledidaktikk: ta fagene med ut*. Cappelen Damm akademisk, 2014.

Jordet, A. N. (1998). *Nærmiljøet som klasserom [The local environment serving as a classroom]*. Cappelen akademisk forl.

Jordet, A. N. (2010). *Klasserommet utenfor: tilpasset opplæring i et utvidet læringsrom*. Cappelen akademisk.

www.nord.no

22

Myhre, T. S., & Fiskum, T. A. (2020). Norwegian teenagers' experiences of developing second language fluency in an outdoor context. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1080/14729679.2020.1769695>

Orion, N., & Hofstein, A. (1994). Factors That Influence Learning during a Scientific Field Trip in a Natural Environment. *Journal of Research in Science Teaching*, 31(10), 1097-1119.
<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=eric&AN=EJ498247&site=ehost-live>

Skaugen, R. (2014). Når natur oppleves som truende. In T. A. Fiskum & J. A. Husby (Eds.), *Uteskoledidaktikk. Ta fagene med ut*. Cappelen Damm Akademisk.

Skaugen, R., & Fiskum, T. A. (2015). How Schools With good academic results justify their use of outdoor education. *International Education Research*, 3(4), 16-3

www.nord.no

23

24
